

Razne reči.

* Povrtne rastline najbolje obvaruješ mraza, če jih pokriješ z zdrobljeno šoto, katere je povsod tam dovolj, koder šota napravljajo. Kakor je znano, šota brani tudi gnilobi, zato je boljša v ta namen nego prst, slama itd. Spomladi ti pa je šota izvrstna tvarina za primes h kompostu. Kdor je blizu barja, naredi prav lahko s šoto ta poskus.

* Varujte mlado sadno drevo zimskega solncea! O tem piše L. Grothe v vrtnarskem listu „Flora“ tako le: Kako drevje zmrzuje, ni še prav določeno, a našli so, da drevo navadno najbolj trpi po južnozahodni strani 1 čevelj od tal. Dokler ni soka v drevesu, toliko časa drevo ne more zmrzniti, t. j., če je les popolnoma zrel. Januvarija meseca, gotovo pa februarija prične sok po drevesu se dvigati, in tačas je solnce zelo škodljivo. Solnce pospešuje dviganje soka, a kadar zaide, pritise mraz, in sok zmrzne v deblu, kar dela toli škodljive zmrzline. Tega obvarujemo drevo, ako ga po solnčni strani pokrijemo s slamo, vejevjem ali s čim drugim, ali ga pa vsaj z apnom ali ilovico pobelimo.

* Kako sadno vino (mošt) učistiti. Sadno vino, zlasti jabolčnik se ne čisti vedno, zlasti ne ob letinah, ki niso posebno dobre ter nima sadje veliko sladku. To najbolje in najhitreje popraviš, ako vzameš na vsakih 100 litrov mošta 2 $\frac{1}{2}$ g sladkorja in ga ob nepretrdnem ognju raztopiš v ravno tolikih litrih mošta, kolikor je kilogramov sladkorja, potem pa to gosto zmež v čisti posodi z moštom pomešaš.

* Izvrsten gnoj vrtom je cestno blato, ki ima pa še to prednost, da je zelo ceno. Kakor se pri nas še mnogo gnojilnih snovi brez koristi pogubi, tako se tudi cestno blato. Cestno blato, zlasti po vaških in srenjskih potih, je veliko vredno. V njem so razen rudninskih gnojil, gnili ostanki rastlinski ter mnogo živalskega blata. Ako cestno blato skrbno zbiramo, mešamo na kompostu ali ga kar naravnost s prstjo pomešamo, dobimo gnojilo, ki je mnogim zelenjadnim in lepotičnim rastlinam dosti bolj hasnivo nego hlevski gnoj. Razumen vrtnar porabi naj torej skrbno ta gnoj, ako ga le ima.

* Zajci so sadjarju velika nadloga. Zima je sedaj pred durmi, in ž njo pridejo kmalu gladni zajci, ki obglodavajo mlado sadno drevje. Po novi postavi za odškodovanje po divjačini narejenih škod more odškodnino od najemnika lova zahtevati le tist, kateri dokaže, da je zvršil vse obrambene naredbe. Kdor hoče biti torej škode obvarovan, naj zavaruje svoje sadno drevje. Proti zajcem zavarujemo drevje, če debla dobro obvežemo s slamo, če jih namažemo z žaltavim starim špehom, ali z zmesjo od kravjaka, ilovice, apna in volovske žolči.

* Jabolka prav hitro olupiš, če jih vtakneš za eno minuto v vročo ali še bolje v vrelo vodo. Koža se da potem kar s prsti sneti.

* Hrnškov šampanjec. Sladke, prav sočne hruške dade se porabiti za izvrstno peneče vino (šampanjec) na naslednji način. Hruške se olupijo, z noži (ribežnom ali s primernim strojem razrežejo in potem iztisnejo (izprešajo). Iztisnjeni sok se dene v sodček, ki se ne zabije, ter se pusti, da stoji mirno. Odprta voha pokrije se s koščekom platna. Čez dva ali tri dni prične se kipenje, vzdignejo se pene in drožje, katere pa se morajo skrbno proč spraviti. Kakor hitro je to narejeno in se pri vehi ne delajo več pene, dolije se v sodček toliko kipečega soka (ki se je pripravil v kaki drugi manjši posodi), da je sodček poln. Napolnjeni sodček se dobro zabije in pusti potem ležati v kleti prav pri miru šest tednov. V tem času se izvrti 10% nad dnom luknja, vtakne se vanjo pipa, ter pretoči ta tekočina, ki mora biti popolnoma čista, v šampanjske steklenice. Steklenice morajo se zamašiti (pa ne kakor je pri nas navada, ampak s kakim strojem, če tudi priprostim) ter potem s pečatnim voskom zakapati. Čez daljne štiri tedne je vino pitno in ga je težko ločiti od pravega šampanjca. Bolj če je uležano, boljše je.

* Kako češplje ohraniti sveže do novega leta. Vzame se navadna steklenica s precej širokim vratom, napolni z lepimi češpljami in potem dobro zamaši. Steklenica se zakoplje vsaj pol metra globoko v zemljo in takrat vzame iz nje, kadar se češplje potrebujejo.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

139.

K Vaalu.

Z dem ntovega polja za Vaalom 1870.

Šel sem naprej. Kmalu sem ugledal vodo v daljavi. Bila je to laguna, obkoljena od nizkih, gosto zaraščenih vrhov. Ali vode je bilo težko dobiti, ako nisem hotel do kolen zabresti v močvirje. Vse na okolo je bilo razhojeno od zverine. Vržem toraj ranec po tleh, prislonim puško k drevesu, vzemem v roke sekiro, nasekam nekaj naročajev vej in odnesem k močvirju. Pomečem jih, in tako sem še dosta lahko prilezel k vodnej gladini. Napolnil sem kotliček, zakuril in pristavil. Skuhal sem tudi čaj, in spekel kruha v pepelu. Se vé da je pri tem gospodinstvu mojem ranec bil odvezan in vse je ležalo po tleh: vrečice z moko, s cukrom, s čajem in drugo. Potem sem lezel še enkrat po vode. Ko sem se povrnil k ognju zavzel sem se. Okolo ognja je stala tropa črnih nagcev in so brskali po mojih zalogah. Jeden je držal mojo puško v roki. Mraz me je spreletaval. Kaj, če divjak pomeri váme in sproži!